

substanța tuturor valorilor vieții, abia după aceasta arta se poate înălța la condiția mîndră și solitară a unui lucru care își ajunge”¹¹.

Arta este, deci, o formă a activității umane care comunică o emoție specifică, complexă — incluzînd senzorialitate, afectivitate și inteligență; ea nu poate fi confundată nici cu știința, nici cu etica, influențînd conștiința celui care o receptează cu atît mai mult cu cît forța ei estetică este mai puternică.

În acest sens cred că trebuie înțeleasă „condiția mîndră și solitară a unui lucru care își ajunge”. Forța artei, virtuțile sale cognitive și educative nu pot să se declanșeze decît prin elementele ei specifice estetice: printr-un limbaj specific, care realizează comunicarea între artist și cel ce receptează opera de artă.

¹¹ Tudor Vianu, *rol. cit.*, p. 80.

Crearea artistică reprezintă un act de cunoaștere și realizează pentru cel care o receptează o funcție cognitivă. „Înșelăciune și iluzie — scrie Platon în „Sofiștii” — alcătuiesc esența artelor, și scambiorii trebuie puși în același rînd cu sculptorii și pictorii, cu țoți deopotrivă constituind categoria imitatorilor”. Sesizăm, chiar în această definiție care trădează și aversiunea lui Platon pentru artă, că arta reprezintă o comunicare. Cel care o receptează ia cunoștință, în mod imperfect, după Platon, de o realitate. O definiție apropiată zilelor noastre, sancționată ades de către George Călinescu pentru caracterul ei simplist și neconform cu specificitatea artei, ne spune că „arta redă realitatea”. Definiție contestată, de altfel, încă de la începutul secolului, de către Lenin: „Arta nu cere ca operele sale să fie recunoscute drept realitate”¹².

¹² V. I. Lenin, *Caiete filozofice, Opere, vol. 29, p. 48.*

Sub auspiciile Comitetului de cultură și educație socialistă al Municipiului București și sub îndrumarea directă a Teatrului „Nottara” a luat ființă al treilea teatru muncitoresc (după cele de la Uzinele „Grița Roșie” și de la Uzinele „23 August”), de data aceasta, la marea platformă industrială Pipera. În ziua de 3 martie a avut loc spectacolul inaugural al formației de teatru. O echipă de tineri actori amatori îndrumată de regizorul George Rafael a jucat în fața unui numeros public piesa lui Horia Lovinescu *Ultima cursă*, spectacol care a întrunit multe zeci de reprezentații pe scena Teatrului „Nottara”. În aceeași regie și în același decor (care aparține după cum se știe lui Traian Nițescu), piesa capătă o nouă valorizare scenică prin actori. Ni se pare interesant acest experiment, pe care l-a făcut George Rafael, de a utiliza actori neprofesioniști în aceleași formule scenice în care au lucrat, s-au exprimat adică, profesioniștii. Impresia generală este aceeași ca și la spectacolul de la tea-

Teatru muncitoresc la platforma industrială Pipera

trul-matcă. Dar, dacă acolo întilneam mai multă profesionalitate (tehnică), deci încredere în mijloace actoricești proprii, aici observăm o mai mare încredere în rol, deci mai multă ingenuitate. În spectacolul de la „Nottara”, actorii își mulau rolurile pe personalitatea lor, deci mai multă cunoaștere de sine, aici actorii încearcă să se muleze pe rol, deci mai multă conștiinciozitate. Acolo am asistat la încercări de a se expune pe sine prin rol, aici de a expune rolul prin sine; ca urmare, nereușitele țineau acolo de cabotinizm, adică de paradă a mijloacelor expresive nefundamentate pe emoție, aici, de afectul lipsit de știința nuanțării

expresive. Echilibrul între scop și mijloace, între motivațiile sufletești și capacitățile de expresie a fost atins în spectacolul de la „Nottara” de Ștefan Iordache (Sergiu Costescu), în spectacolul de la Pipera, de eleva Claudiana Dumitru (Cristina). Ceilalți actori neprofesioniști: electronistul Ion Rășinar (Sergiu Costescu), subinginerul Mihai Corman (Mihai Costescu), traducătoarea Otilia Constantin (Claudia), electronistul Alexandru Basarabean (Zamfir) și tehnicianul Romeo Brinzei (Negrea) au făcut vizibile personajele cu sinceritate, dar fără prea multă profesionalitate, de altfel, cum era și firesc. Dar, dacă unii profesioniștii uscați afectiv rămîn meseriași utili ai scenei doar prin stăpînirea tehnicii, acești neprofesioniști pot deveni artiști adevărați prin o mai profundă inițiere. De unii s-ar putea să mai auzim. Noi le dorim, din parte-ne, realizarea de sine prin cît mai multe spectacole de valoare a acestuia.

C.R.M.